

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 6Asan/20/2019
Identifikačné číslo spisu: 2019200153
Dátum vydania rozhodnutia: 20.01.2021
Meno a priezvisko: JUDr. Jozef Milučký
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2021:2019200153.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci žalobcu (sťažovateľa): Ľ. D., bytom B. S. XXX, zastúpeného opatrovníkom O. Z., bytom O. X/X, Bratislava, právne zastúpeného JUDr. Tomášom Balážikom, advokátom so sídlom Šamorínska 10, Bratislava, proti žalovanému: Obvodné oddelenie Policajného zboru Trstice, so sídlom 925 42 Trstice, v konaní o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia žalovaného č. 12082410 zo dňa 22. mája 2019, o kasačnej sťažnosti žalobcu proti uzneseniu Krajského súdu v Trnave č.k. 43Sa/10/2019-24 zo dňa 22. júla 2019, jednohlasne, takto

rozhodol:

Najvyšší súd Slovenskej republiky uznesenie Krajského súdu v Trnave č.k. 43Sa/10/2019-24 zo dňa 22. júla 2019 z r u š u j e a v e c m u v r a c i a n a d'alsie konanie.

Odôvodnenie

I.

1. Krajský súd v Trnave napadnutým uznesením č.k. 43Sa/10/2019-24 zo dňa 22. júla 2019 podľa § 98 ods. 1, písm. h/ zákona č. 162/2015 Z.z. Správny súdny poriadok (ďalej len „SSP“) odmietol žalobu žalobcu zo dňa 2. júna 2019. Konštatoval, že žalobca v súdom určenej lehote neodstránil vady predmetnej žaloby, bez odstránenia ktorých nie je možné pokračovať v konaní a rozhodnúť. Vytýkané vady spočívali v neoznačení druhu žaloby, v opomenutí označenia žalovaného, v opomenutí označenia napádaného rozhodnutia, v opomenutí označenia dňa oznámenia napadnutého rozhodnutia a taktiež v nepripojení napadnutého rozhodnutia orgánu verejnej správy. Uviedol, že správny súd v uznesení, ktorým vyzýval na odstránenie väd žaloby, žalobcu zároveň poučil o následkoch ich neodstránenia.

2. O náhrade trov konania správny súd rozhodol podľa § 170 písm. a/ SSP tak, že žiaden z účastníkov nemá na ich náhradu právo, nakoľko žaloba bola odmietnutá.

II.

3. Proti tomuto uzneseniu podal žalobca prostredníctvom právneho zástupcu v zákonnej lehote kasačnú sťažnosť z dôvodov uvedených v § 440 ods. 1 písm. f/ a g/ SSP a žiadal, aby Najvyšší súd Slovenskej

republiky zrušil uznesenie Krajského súdu v Trnave č.k. 43Sa/10/2019-24 zo dňa 22. júla 2019. Taktiež žiadal o zrušenie rozhodnutia správneho orgánu Obvodného oddelenia Policajného zboru Trstice č. 12082410. Zároveň si uplatnil náhradu trov konania.

4. V podanej kasačnej sťažnosti namietal, že žalobný návrh obsahoval všetky zákonom požadované náležitosti, hoci nie vo forme, na akú je súd zvyknutý, keďže žalobca nemá právnické vzdelanie ani skúsenosti s konaním pred súdom. Zdôraznil, že ak by súd žalobcu upozornil vo svojom rozhodnutí na možnosť dať sa zastúpiť advokátom, nemuselo dôjsť k situácii, že nesprávnym procesným postupom znemožnil účastníkovi konania, aby uskutočnil jemu patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

III.

5. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) ako súd kasačný (§ 438 ods. 2 SSP), po zistení, že kasačnú sťažnosť podal včas účastník konania, bez nariadenia pojednávania (§ 455 SSP) preskúmal vec a dospel k záveru, že uznesenie krajského súdu je potrebné zrušiť a vec mu vrátiť na ďalšie konanie.

6. Podľa článku 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

7. Podľa § 2 ods. 1 SSP v správnom súdnictve poskytuje správny súd ochranu právam alebo právom chráneným záujmom fyzickej osoby a právnickej osoby v oblasti verejnej správy a rozhoduje v ďalších veciach ustanovených týmto zákonom.

8. Podľa § 5 ods. 2 SSP konanie pred správnym súdom je jednou zo záruk ochrany základných ľudských práv a slobôd a ochrany práv a oprávnených záujmov účastníkov administratívneho konania.

9. Podľa § 26 ods. 2 SSP správny súd poučí účastníkov konania o možnosti zvoliť si advokáta alebo obrátiť sa na Centrum právnej pomoci.

10. Podľa § 59 ods. 1 SSP, ak ide o podanie vo veci samej, z ktorého nie je zrejmé, čoho sa týka a čo sa ním sleduje, alebo ide o podanie neúplné alebo nezrozumiteľné, správny súd uznesením vyzve toho, kto podanie urobil, aby podanie doplnil alebo opravil v lehote podľa § 58 ods. 2.

11. Podľa § 59 ods. 2 SSP v uznesení podľa odseku 1 správny súd uvedie, v čom je podanie neúplné alebo nezrozumiteľné a ako ho doplniť alebo opraviť, a poučí o možnosti podanie odmietnuť.

12. Podľa § 59 ods. 3 SSP, ak sa v lehote určenej správnym súdom podanie nedoplní alebo neopraví, správny súd podanie odmietne uznesením; to neplatí, ak pre uvedený nedostatok možno v konaní pokračovať.

13. Podľa § 60 SSP správny súd predvolá na výsluch toho, kto podanie urobil, ak má za to, že tým možno dosiahnuť odstránenie väd podania. Pri výsluchu správny súd uvedie, v čom je podanie neúplné alebo nezrozumiteľné, a poučí, ako podanie opraviť alebo doplniť.

14. Najvyšší súd z obsahu súdneho spisu zistil, že podaním zo dňa 2. júna 2019 sa žalobca prostredníctvom ustanoveného opatrovníka domáhal preskúmania zákonnosti rozhodnutia č. 12082410 zo dňa 22. mája 2019 vydaného Obvodným oddelením Policajného zboru Trstice v blokovom konaní, fotokópiu ktorého zároveň k predmetnej žalobe doložil vo forme prílohy (č.l. 4). Ďalej z priložených rozhodnutí Okresného súdu Galanta vyplýva, že žalobca bol rozsudkom č.k. 11Nc/18/2003-44 zo dňa 8. júla 2004 pozbavený spôsobilosti k právnym úkonom v plnom rozsahu a následne uznesením č.k. 19Ps/12/2017-44 zo dňa 12. marca 2018 mu bol ustanovený za opatrovníka O. Z., nar. XX. O. XXXX,

bytom O. X/X, I., ktorému bola zároveň uložená povinnosť opatrovanca zastupovať v konaní pred súdmi, štátnymi orgánmi a orgánmi samosprávy, spravovať majetok opatrovanca, predkladať súdu dvakrát ročne k 30. júnu a 31. decembru kalendárneho roka správu o výkone opatrovnickej funkcie a po skončení opatrovania predložiť súdu záverečný účet o správe majetku opatrovanca, pričom právne úkony presahujúce rámec bežnej správy vykonané opatrovníkom za opatrovanca vyžadujú pre svoju platnosť schválenie súdom.

15. Nakoľko krajský súd dospel k záveru, že podanie žalobcu nie je úplné, uznesením č.k. 43Sa/10/2019-18 zo dňa 5. júna 2019 vyzval žalobcu na odstránenie vád žaloby, a to konkrétne, aby tento v lehote 20 dní odo dňa doručenia:

- riadne označil druh žaloby,
- uviedol označenie žalovaného,
- označenie napadnutého rozhodnutia a dňa jeho vydania, prípadne označenie výrokov, ktoré napáda, ak sú tieto samostatné a oddeliteľné a žaloba nesmeruje voči celému rozhodnutiu alebo opatreniu,
- uviedol deň, kedy mu bolo napadnuté rozhodnutie oznámené,
- pripojil napadnuté rozhodnutie vo fotokópii.

Zároveň krajský súd žalobcu poučil o následku neodstránenia vád žaloby vo vyššie naznačenom smere spočívajúcim v odmietnutí podania postupom podľa § 59 ods. 3 SSP.

16. Nakoľko žalobca vady správnej žaloby neodstránil, krajský súd následne uznesením č.k. 43Sa/10/2019-24 zo dňa 22. júla 2019 postupom podľa § 98 ods. 1 písm. h/ SSP žalobu odmietol.

17. Najvyšší súd po preskúmaní veci dospel k záveru, že uvedeným postupom krajský súd procesne pochybil.

18. V prvom rade najvyšší súd považuje za potrebné uviesť, že z obsahu podanej žaloby, ako aj jej príloh je zrejmé, že žalobca prostredníctvom ustanoveného opatrovníka žalobou napadol rozhodnutie Obvodného oddelenia Policajného zboru Trstice č. 12082410 zo dňa 22. mája 2019, ako aj deň, kedy bolo napadnuté rozhodnutie žalobcovi oznámené, dokonca súdu predložil aj fotokópiu tohto rozhodnutia (č.l. 4). Za takto preukázaného stavu, kedy žalobca je pozbavený spôsobilosti na právne úkony a jeho súdom ustanoveným opatrovníkom je osoba bez právneho vzdelania, mal krajský súd zvoliť citlivejší, jednoduchší a priamejší prístup vo vzťahu k žalobcovi v procese odstraňovania vád podania - žaloby, prípadne žalobcovho ustanoveného opatrovníka predvolať na informatívny výsluch a vhodným spôsobom ho poučiť a usmerniť tak, aby žalobcovi nevznikla ujma na jeho právach, prípadne právom chránených záujmoch.

19. Rovnako tak je potrebné poukázať na ustanovenie § 26 ods. 2 SSP, v zmysle ktorého má správny súd povinnosť účastníka konania poučiť o možnosti zvoliť si advokáta alebo obrátiť sa na Centrum právnej pomoci.

20. Poučovacia povinnosť obsiahnutá v § 26 SSP má povahu premietnutia ústavnoprávneho princípu na spravodlivý súdny proces do správneho súdneho konania. Túto tzv. manudukáčnú povinnosť má správny súd a realizuje ju voči tým účastníkom správneho súdneho konania, ktorí „nie sú práva znalí“. Prostredníctvom tejto povinnosti sa súčasne realizuje zásada rovnosti zbraní. Ak totiž majú mať účastníci v rámci správneho súdneho konania rovnaké postavenie (§ 5 ods. 9), musia mať aj v materiálnej rovine a nielen formálne garantovaný rovnaký prístup k procesným právam a povinnostiam. Predpokladom takejto garancie je však rovnaká vedomosť o nich. Poučovacia povinnosť preto plní úlohu určitého vedomostného korektívu, ktorý umožňuje aj osobám, ktoré sú právnymi laikmi, konať a postupovať v rámci správneho súdneho konania tak, aby neutrpeli ujmu neznalosťou svojich procesných oprávnení, resp. naopak, aby tieto mohli efektívne využiť. S významom poučovacej povinnosti priamo súvisí čas a miesto jej splnenia zo strany správneho súdu.

21. Osobitná poučovacia povinnosť je obsiahnutá v § 26 ods. 2 SSP a je pre ňu príznačný individualizovaný typ poučenia, ktorý sa týka osoby v konkrétnej procesnej situácii a s tým spojeného

poučenia o príslušnom procesnom práve alebo povinnosti.

22. Nesplnenie poučovacej povinnosti zo strany správneho súdu by bolo možné v závislosti od konkrétneho prípadu vyhodnotiť ako nesprávny procesný postup, ktorým bolo znemožnené účastníkovi konania, aby tento uskutočnil jemu patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces, teda ako dôvod pre podanie kasačnej sťažnosti podľa § 440 ods. 1 písm. f/ SSP.

23. Priamo v § 26 ods. 2 SSP je takáto osobitná (obligatórna) poučovacia povinnosť vymedzená k možnosti zvoliť si advokáta alebo obrátiť sa na Centrum právnej pomoci. Takáto poučovacia povinnosť sa pritom bude vzťahovať nielen na prípady obligátorného právneho zastúpenia žalobcu dané v ust. §§ 49, 449 a 479 SSP, ale aj na fakultatívne zastúpenie žalobcu či iných účastníkov konania podľa § 51 SSP.

24. Vychádzajúc z uvedeného je nevyhnutné konštatovať, že síce zo spisového materiálu vyplýva, že správny súd žalobcovi spolu s uznesením č.k. 43Sa/10/2019-18 zo dňa 5. júna 2019 zaslal „Poučenie o procesných právach a povinnostiach účastníkov konania“, v tomto však absentuje výslovné poučenie podľa § 26 ods. 2 SSP, pričom odkaz na zákon č. 327/2005 Z.z., podľa ktorého má účastník konania v zmysle citovaného právneho predpisu právo na poskytnutie právnej pomoci určeným advokátom alebo Centrom právnej pomoci, pokiaľ spĺňa podmienky na jej poskytnutie uvedené v tomto zákone, v celom texte poučenia zaniká, a skutočnosť, že tento odkaz prehliadol, nie je možné ustanovenému opatrovníkovi žalobcu vytýkať, nakoľko je osobou bez právnického vzdelania. Z obsahu podaní zaslaných žalobcom prostredníctvom ustanoveného opatrovníka je zrejmé, že konal v neznalosti právnej úpravy. Krajský súd mal preto vychádzať z toho, že všeobecné súdy majú poskytovať v súdnom konaní materiálnu ochranu zákonnosti tak, aby bola zabezpečená spravodlivá ochrana práv a oprávnených záujmov účastníkov.

25. Vzhľadom na vyššie uvedené dôvody Najvyšší súd Slovenskej republiky napadnuté uznesenie krajského súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie podľa § 462 ods. 1 SSP (§ 440 ods. 1 písm. f/ SSP).

26. V ďalšom konaní povinnosťou krajského súdu bude postupovať v intenciách názoru najvyššieho súdu naznačeného v predchádzajúcich bodoch (§ 469 SSP).

27. V novom rozhodnutí vo veci rozhodne krajský súd aj o nároku na náhradu trov tohto kasačného konania (§ 467 ods. 3 SSP).

28. Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky v pomere hlasov 3:0 (§ 3 ods. 9 zákona č. 757/2004 Z.z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení účinnom od 1. mája 2011).

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu opravný prostriedok nie je prípustný.